

**Otevřený přístup (Open Access) k publikovaným
výsledkům výzkumu financovaného z veřejných zdrojů**

**Ing. Pavel Koudelák, Ph.D.
8. 10. 2014**

Doporučení Rady* k „otevřenému přístupu k vědeckým informacím“ schválené dne 28.2. 2014.

- Místopředsedovi vlády pro vědu, výzkum a inovace a předsedovi Rady ve spolupráci s MŠMT:
 - ✓ podniknout kroky, aby ČR přijala a podpořila národní strategii OA
- Výzkumným organizacím:
 - ✓ podporovat budování repozitářů s otevřeným přístupem pro přístup, uchování a šíření vědeckých publikací a výzkumných dat
 - ✓ vyzvat výzkumné pracovníky, aby výsledky svého výzkumu zveřejňovali v otevřených časopisech a institucionálních repozitářích
 - ✓ přijmout na podporu efektivního naplnění zásad OA vnitřní předpisy a pravidla
- Poskytovatelům podpory v ČR:
 - ✓ podporovat politiku OA a požadovat otevřený přístup k vědeckým publikacím z veřejných prostředků

*Rada pro výzkum, vývoj a inovace, Úřad vlády České republiky

Definice „otevřeného přístupu k vědeckým informacím“

- Otevřený přístup neboli Open Access (OA) představuje bezplatný a neomezený přístup uživatelů k vědeckým informacím financovaných z veřejných zdrojů
- OA umožňuje uživateli právo číst, stahovat, tisknout, vytvářet kopie, vyhledávat, využívat informací
- OA umožňuje šíření a zveřejňování výsledků, výměnu poznatků.

Obecně:

Otevřený přístup k výsledkům výzkumu v konečném důsledku podporuje inovace, konkurenceschopnost, mezinárodní spolupráci a kvalitu výzkumu.

Legislativní rámec

- Berlínská deklarace otevřeného přístupu ke znalostem v přírodních a humanitních vědách, říjen 2003
- Deklarace OECD o otevřeném přístupu k výzkumným údajům financovaným z veřejných zdrojů, 2004,
- Zásady a pravidla k otevřeném přístupu k výzkumným údajům financovaným z veřejných zdrojů, 2007
- Pravidla otevřeného přístupu Evropské výzkumné rady, 2013
- Pravidla otevřeného přístupu v programu Evropské unie HORIZON 2020

Pravidla otevřeného přístupu v programu HORIZON 2020

- Příjemce grantu musí zajistit otevřený přístup k recenzovaným vědeckým publikacím tzv. „zelenou“ nebo „zlatou“ cestou - **Institucionální repozitář - Digitální knihovna ČVUT**
- V případě ostatních typů publikací: např. knihy, zprávy, výstupy z konferencí nebo nerecenzované publikace - doporučuje se také zpřístupňovat v OA
- Licence - doporučuje se zvážit použít např. Creative Commons (CC) licencí (tj. souboru veřejných licencí v oblasti publikování autorských děl: CC posilují pozici autora při rozhodování za jakých podmínek bude dílo veřejně zpřístupněno. Autor prostřednictvím CC plošně uzavírá se všemi potenciálními uživateli díla smlouvu.

Užitečné odkazy

- <http://www.openaccess.cz>
- <http://knihovna.cvut.cz>
- <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
- <http://www.evropskyvyzkum.cz/cs/novinky/doporuceni-k-otevrenemu-pristupu-k-publikovanym-vysledkum>
- <https://research.cvut.cz/seminars>

Děkuji za pozornost

Pavel.Koudelak@cvut.cz